

LAGE SOGAARD
HITTEDALSØATA 5
2000 LILLESTRØM

Lillestrøm, den 21. februar 1995.

Kogn: Kunt

Om Rgt. "Norge"
12. lyp.

107973

Løytnant Tommy Natedal
Skogmo 46
3735 Skien.

12. "Norge".

Kort om meg selv.

Meldte meg til Waffen-SS høsten 1942, og reiste straks til Sennheim, som 17. år. Uylig avdøde Inge Fakken og jeg reiste isammen dit. Desverre fikk jeg gulsot med etterfølgende komplikasjoner, så jeg kom ikke med til "Westland" og Klagenuft før i Mars 1943. Etter et par mndr. der, fikk alle nordmenn i Klagenuft ordre til å reise til Grafenwöhr/Auerbach for opprettelsen av Rgt. "Norge".

Etter som jeg skjønner - så har du mye mer greie på hva vi hadde av norske offiserer i kompaniet. I Kroatia hadde vårt PAK-zug en norsk. u.sturm. som jeg ikke husker navnet på. (han hadde ikke noen utmerkelsar - så han kom vel rett fra Tölz, antar jeg. Etter Kroatia så jeg ham aldri mere).

En PAK-betjening hadde en særskilt oppgave i bataljonen, den ble tildelt til det kompaniet som lå mest utsatt til for et panzergjennombrudd. I løpet av denne tiden i "Norge" så har jeg ikke tall for alle forskjellige stillinger jeg var i. En PAK-betjening "styrte seg selv" i de fleste situasjoner, avgjørelser måtte vi ta selv, derfor fikk vi liten forbindelse med de andre gruppene i kompaniet og i bataljonen.

U.stuf. Martin Gürz var veldig forekommen for oss nordmenn, og t.o.m. jeg - dengang som Sturmann - kunne han ofte stanse å prate med. Jeg husker godt dengang han falt. det var i nærheten av Riga. etter et motangrep vi hadde, bare noen få meter fra min PAK-stilling.

Anton Hugger kjente jeg, han kom som "fersk" offiser fra en jobb han hadde i Holland. Julaften i 1944 oppførte han seg som en bølle i vår bunker, han skjøt om seg, han kunne være glag for at vi ikke meldte ham.

Desverre vet jeg ikke navnet på han som førte kompaniet de siste dagene.

Min geschützführer i den meste av tiden, var en tysker, u.shurf. Heintz Göldner fra Desau. Jeg overtok jobben hans etter at jeg fikk EK I i Pommern etter et panzerangrep. Göldner ble zugf., men det var illusorisk, for vi hadde kun en PAK igjen i kompaniet, og det var min. I de store slagene mellom Oder og Berlin, ble "Norge",

mer og mer oppløst. De fleste undgikk å komme til Berlin, men mange av oss havnet der, bl.a. mitt Pak.

Min 1. skytter Jens Pelger fra Siebenbürgen skjøt ned 3 stk T-34 i utkanten av Berlin, men i bydelen Karlshorst fikk vi banesåret. Trekkvognen vår fikk en fulltreffer, og vi var nødt til "å gå stiften" etter at vi hadde skutt opp all amunisjonen, og da hadde vi naturligvis ikke bruk for noen kanon.

Siden spilte vi infantrister i "Kampen om Berlin". Jeg selv, i de siste dagene, ble tildelt en gruppe med Hitlerjugend for å forsvare en gate foran Reichskansellet.

Den 2. Mai om morgenen ba jeg samtlige av disse ungguttene på 13-14 år, til å klare seg selv - for da hadde vi "Ivan" rundt oss på alle kanter.

Nå 50 år etter, på en kamerataften den 18/2 traff jeg en Brynestad. Jeg fortalte at du hadde skrevet til meg, også han hadde fått forespørsler fra deg. Jeg får håpe at han, som tidligere offiser, kan hjelpe deg bedre enn jeg. Han hadde mye mer bevegelsesfrihet enn vi menige.

Knut Baardseth var også i 12. Komp. i de siste mnd. som SMG-skytter, men han og jeg ble ikke kjent før 50 år etterpå. Dette sier mer om vår bevegelsesfrihet dengang.

Det var en legende i 12. Komp., en tysker som hete August Brandt, han var Spis hos oss, en buldrebasse uten like, men som ville oss alle ve og vel- Det ble t.o.m diktet en sang om han: "Mit Munikasten in der Hand, so kämpfen Wir für Unsere Agust Brandt u.s.w." Han drakk opp nesten alt brennevinet vårt, men vi tilga han for det. Han ble "desverre" forfremmet til u.stuf. og fikk ledelsen av vårt LIG-zug en stund, men han ble ganske snart for flyttet til et annet kp. som kp.sjef.

Forresten har jeg hilst på deg tidligere, det var på Bamble i 1992 eller 93.

Knut Baardseth og jeg ville gjerne hatt med deg ifjor til et besøk i Narva og Prekultn, men du hadde ikke anledning til det.

Knut B. henstilte på "treffet" den 18/2 at de som hadde noe å tilføre deg, måtte komme med det umiddelbart.

Jeg synes at du gjør en fenomenal jobb.

Jeg beundrer deg for det.

Med mange hilsner på min 70-årsdag.

Lage Spjølling,